

HuzarSENT

Program do obsługi zgłoszeń do systemu kontroli przewozów

PODRĘCZNIK UŻYTKOWNIKA

Wrocław, czerwiec 2019

Spis treści

1. UMOWA LICENCYJNA (WARUNKI LICENCJI)	3
2. INSTALACJA PROGRAMU	6
<i>Informacje ogólne</i>	6
<i>Wymagania programu</i>	7
<i>Pomoc telefoniczna i zdalna</i>	8
3. PRACA Z PROGRAMEM HUZARSENT	9
<i>Uruchomienie programu</i>	9
<i>Użytkownicy programu</i>	10
4. INTERFEJS UŻYTKOWNIKA	11
<i>Filtrowanie danych</i>	11
<i>Wyświetlanie danych</i>	12
<i>Sortowanie danych</i>	13
<i>Grupowanie danych</i>	13
<i>Kopiowanie danych</i>	14
<i>Menu podręczne</i>	14
5. MENU	15
<i>Menu Moduły</i>	15
<i>Menu Opcje</i>	15
<i>Menu Narzędzia</i>	16
<i>Menu Pomoc</i>	16
6. OPCJE PROGRAMU	18
<i>Dane osobowe</i>	18
<i>Dane początkowe</i>	18
<i>Ochrona programu</i>	18
<i>Kontrola haseł</i>	18
<i>Baza danych</i>	19
<i>Archiwum</i>	19
<i>Adresy e-mail</i>	20
<i>Połączenie z Internetem</i>	20
<i>Konta email</i>	20
<i>Aktualizacje</i>	22
<i>Inne</i>	22
<i>Ustawienia wydajności</i>	22
7. OBSŁUGA PROGRAMU HUZARSENT	23
7.1 TWORZENIE PRZEWOZU	23
7.2 ŚCIEŻKI KOMUNIKATÓW – PRZEWÓZ POJEDYNCZY	23
<i>Wysyłający</i>	23
<i>Przewoźnik</i>	25
<i>Wysyłający oraz przewoźnik (jako jedna firma)</i>	26
<i>Odbierający</i>	26
<i>Stan przewozu</i>	27
<i>Kontrola przewozu</i>	27
7.3 ŚCIEŻKI KOMUNIKATÓW – PRZEWÓZ ZBIORCZY	27
7.4 PROCEDURA AWARYJNA I WYDRUKI	28
8. GEOLOKALIZATORY	30
9. ADR	34

1. Umowa licencyjna (warunki licencji)

Definicje

- **Licencjodawca:**

Andrzej Huzar Huzar-Software
ul. Tczewska 14, 51-429 Wrocław
NIP: 895-000-23-60, REGON: 005923940
www.huzar.pl, huzar@huzar.pl, tel. (+48) 71 345 62 91

- **Licencjobiorca:** osoba / firma, która zakupiła oprogramowanie oraz zaakceptowała treść niniejszej licencji
- **Oprogramowanie:** oznacza program komputerowy, określona funkcjonalność programu komputerowego lub usługa elektroniczna o określonej nazwie, opracowana przez Licencjodawcę. Oprogramowaniem mogą być programy wykonywalne (zazwyczaj EXE), moduły dodatkowe (zazwyczaj DLL), określone funkcjonalności programu lub usługi elektroniczne.
- **Dokumentacja:** standardowa dokumentacja oprogramowania
- **Aktualizacja:** prawo do aktualizacji Oprogramowania oraz prawo do określonych usług świadczonych przez Licencjodawcę
- **Stanowisko:** komputer PC wykorzystywany przez jednego użytkownika Licencjobiorcy lub konto użytkownika na współdzielonym komputerze PC Licencjobiorcy

§ 1. Przedmiot

1. Przedmiotem licencji jest Oprogramowanie i Dokumentacja.
2. Warunkiem legalnego korzystania z Oprogramowania jest zaakceptowanie niniejszych Warunków Licencji - odpłatnej, niepełnej, niewyłącznej - udzielonej przez Licencjodawcę.

§ 2. Oświadczenia

1. Licencjodawca oświadcza, że posiada pełnię majątkowych praw autorskich do Oprogramowania i Dokumentacji.
2. Licencjodawca nie przenosi na Licencjobiorcę żadnych majątkowych praw autorskich do Oprogramowania ani do Dokumentacji.
3. Lista dostępnego Oprogramowania i warunki techniczne ich użytkowania są publikowane na stronie www.huzar.pl

§ 3. Potwierdzenie i dostawa

1. Potwierdzeniem zakupu licencji jest faktura wystawiona przez Licencjodawcę.
2. Wydanie Oprogramowania następuje z chwilą dostarczenia produktu w dowolny ustalony przy zakupie licencji sposób.
3. Licencja uznana jest za dostarczoną, jeśli wystawiona faktura za zakup licencji Oprogramowania jest opłacona i obowiązuje na zasadach określonych przy zakupie.

§ 4. Uprawnienia licencjobiorcy

1. Licencja upoważnia do korzystania ze wszystkich wersji Oprogramowania publikowanych w okresie określonym w fakturze zakupu lub fakturze za Aktualizację. Minimalny okres Aktualizacji wynosi 1 miesiąc od daty zakupu licencji.
2. Każda licencja posiada swój numer i uprawnia do korzystania z Oprogramowania na jednym lub wielu stanowiskach jednocześnie. Licencjodawca zastrzega sobie prawo do wytworzenia technicznych metod kontrolujących wykorzystanie udzielonych licencji.
3. Poprzez zakup Aktualizacji licencjobiorca wydłuża prawo do korzystania z kolejno publikowanych przez Licencjodawcę wersji programu na okres zakupu Aktualizacji.

§ 5. Testy

1. Nie uznaje się za złamanie warunków tej licencji użytkowanie Oprogramowania w celu przeprowadzenia Testów przez krótkotrwały okres określony oddzielnie, ustalony indywidualnie z Licencjodawcą za pomocą korespondencji elektronicznej (e-mail). Celem tych testów jest umożliwienie potencjalnemu klientowi zapoznanie się z własnościami Oprogramowania oraz sprawdzenie jego działania w jego środowisku sprzętowo-programowym.

§ 6. Wykorzystanie

1. Oprogramowanie może być używane przez Licencjobiorcę w dowolny przez niego ustalony sposób, o ile nie koliduje on z niniejszą umową licencyjną.
2. Oprogramowanie może być jednocześnie uruchomione na najwyżej tylu Stanowiskach, na ile została wykupiona licencja.
3. Oprogramowanie nie może być dekompileowane, modyfikowane albo poddawane inżynierii zwrotnej przez Licencjobiorcę.

§ 7. Przeniesienie

1. Licencjobiorca może przenieść prawa i obowiązki wynikające z Warunków Licencji na osoby trzecie wyłącznie po pisemnym zawiadomieniu Licencjodawcy.
2. Przeniesienie licencji na inny komputer PC lub inne konto użytkownika na współdzielonym komputerze PC Licencjobiorcy nie wymaga zawiadomienia Licencjodawcy, i ile jest to technicznie możliwe.

§ 8. Adresy doręczeń

1. Dla celów Umowy uznaje się, że adresami do doręczeń są adresy przedstawione przez Licencjobiorcę w procesie zakupu licencji. Adresami doręczeń mogą być adresy poczty elektronicznej e-mail.

§ 9. Rozwiązanie

1. Licencjodawcy przysługuje prawo rozwiązania umowy licencyjnej ze skutkiem natychmiastowym w razie naruszenia przez Licencjobiorcę obowiązków wynikających z udzielonej licencji oraz w razie wszczęcia wobec Licencjobiorcy postępowania likwidacyjnego, upadłościowego lub układowego.

§ 10. Spory

1. Sprawy sporne rozstrzygane będą przez sąd właściwy dla siedziby Licencjodawcy.
2. Prawem właściwym jest prawo polskie. W sprawach nieuregulowanych w Warunkach Licencji mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego oraz Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

§ 11. Wyłączenie odpowiedzialności

1. Licencjodawca nie ponosi odpowiedzialności za wady produktu i za usterki Oprogramowania oraz za dane przetwarzane przez Licencjobiorcę przy użyciu Oprogramowania, a także za skutki ich przetwarzania, w szczególności wyłącza się odpowiedzialność za utracone przez Licencjobiorcę korzyści. Stwierdzone wady i usterki Licencjobiorca usunie w kolejnych wersjach Oprogramowania na warunkach określonych w § 13.

§ 12. Zaległości

1. Licencjodawca zastrzega sobie prawo do wprowadzenia mechanizmów, które uniemożliwiają działanie programu, jeśli Licencjobiorca ma jakiegokolwiek zaległości finansowe wobec Licencjodawcy. Jednak uniemożliwienie działania programu będzie sygnalizowane przez program co najmniej 1 tydzień wcześniej przed tym terminem, o ile program będzie uruchamiany w dniach poprzedzających dzień, w którym przestanie działać.

§ 13. Gwarancja

1. Licencjodawca zobowiązuje się do usunięcia stwierdzonych, powtarzalnych, udokumentowanych i uniemożliwiających standardową pracę błędów w działaniu programu w terminie do 14 dni roboczych od dnia zgłoszenia błędu. Za błędy powtarzalne uważa się takie, które użytkownik potrafi ponownie wywołać.
2. Warunkiem właściwego udokumentowania (diagnostyki) takiego błędu może być umożliwienie zdalnego dostępu do komputera użytkownika przez mechanizmy firmy Huzar-Software lub w inny sposób ustalony oddzielnie.
3. Za błędy nie uznaje sytuacji, gdy zmieniła się specyfikacja techniczna wysyłania lub odbierania komunikatów obsługiwanych przez program, zaś Licencjobiorca nie ma prawa do korzystania z najnowszej wersji programu.
4. Zobowiązanie określające czas na usunięcie błędów określonych w tym paragrafie obowiązuje, jeśli błąd zostanie zgłoszony do dnia, do którego została wykupiona aktualizacja programu.

§ 14. Pomoc

1. Licencjodawca służy swoim klientom pomocą telefoniczną i za pośrednictwem korespondencji elektronicznej (e-mail) w godzinach publikowanych na stronie www.huzar.pl - na ogół w dni robocze w godz. 8-18. Warunkiem skutecznej pomocy jest umożliwienie pracownikowi Licencjodawcy udostępnienie zdalnego dostępu do komputera Licencjobiorcy w sposób określony w § 13.

**Licencjodawca nie odpowiada za nieprawidłowe działanie programu w przypadku zmian sprzętowych przeprowadzonych przez licencjobiorcę.
Licencjodawca nie odpowiada za jakiegokolwiek szkody wynikające z posługiwania się wadliwie funkcjonującym programem.**

2. Instalacja programu

Informacje ogólne

Kupując program *HuzarSENTIB/MS*, stali się Państwo klientami firmy **HUZAR-SOFTWARE** działającej na rynku oprogramowania celnego od 1992 roku. Nasze wieloletnie doświadczenie w tematyce celnej oraz znajomość najnowszych narzędzi programistycznych sprawia, że oddajemy do rąk Państwa nowoczesny produkt najwyższej jakości. Program *HuzarSENTIB/MS* jest przeznaczony do pracy w 32 oraz 64-bitowych systemach operacyjnych Windows firmy Microsoft.

Program *HuzarSENT* umożliwia komunikację z systemem kontroli przewozów towarów – SENT.

System SENT to system monitorowania drogowego przewozu towarów. Nasze oprogramowanie wysyła i odbiera wszystkie niezbędne informacje potrzebne do przeprowadzenia wymiany informacji z polskim systemem SENT. Na podstawie wszystkich zebranych danych program pokazuje aktualny stan przewozu oraz sprawdza poprawność danych przed wysłaniem. Umożliwia wysyłanie numeru SENT do kierowcy i przypomina o zakończeniu ważności tego numeru. W przypadku awarii systemu SENT (i systemu alternatywnego) można wydrukować wszystkie niezbędne dane na papierze.

W niniejszej dokumentacji zamieściliśmy podstawowe informacje dla użytkownika. W programie zawarte są podpowiedzi ułatwiające korzystanie z programu.

Dla potrzeb niniejszej instrukcji w dalszej części przyjęto oznaczenie *HuzarSENT* dla obu wersji programu *HuzarSENTIB* oraz *HuzarSENTMS*. Jeśli różnice w obsłudze programu będą znaczące dla wersji, zostanie to zaakcentowane poprzez użycie właściwej nazwy.

Instalacja programu następuje w wyniku uruchomienia dostarczanego pliku instalacyjnego programu. Jednak przed instalacją użytkownik musi określić:

- miejsce (komputer), w którym będą przechowywane dane,
- rodzaj bazy danych, z których będzie korzystał program (do wyboru są bazy Firebird i MS SQL),
- liczbę stanowisk, na których będzie używany program.

Sytuacją najprostszą jest taka, kiedy użytkownik korzysta tylko z jednego stanowiska (komputera) i dane przechowywane są na tym samym komputerze. W takiej sytuacji wystarczy dokonać instalacji programu (i serwera bazy danych Firebird, jeśli jest taka potrzeba) wprost z pliku instalacyjnego o nazwie InstallHuzarSENTxx.exe. W przypadku korzystania z serwera MS SQL użytkownik instalację takiego serwera musi przeprowadzić we własnym zakresie.

W sytuacji pracy wielostanowiskowej osoba odpowiedzialna w firmie za stan infrastruktury informatycznej musi najpierw:

- ustalić, który z komputerów będzie pełnił rolę serwera danych dla programu *HuzarSENT*, i tam zainstalować odpowiedni serwer bazy danych;
- zainstalować na stanowiskach roboczych program *HuzarSENT* w odpowiedniej wersji oraz środowisko umożliwiające dostęp do odpowiedniej bazy danych;
- w przypadku bazy Firebird wystarczy zainstalować tzw. klienta bazy danych Firebird lub umieścić plik o nazwie Fbclient.dll w folderze z programem;
- w przypadku bazy MS SQL program *HuzarSENTMS* zainstaluje odpowiednie oprogramowanie, o ile ma uprawnienia do takich działań.

Wymagania programu

Aplikacje klienckie oraz Terminal Server

- Komputer fizyczny lub maszyna wirtualna z procesorem wielordzeniowym i 8GB pamięci RAM.
- 2 GB wolnego miejsca na dysku dla danych aplikacji (z wyłączeniem bazy danych) i plików tymczasowych (sprawdź bieżący rozmiar plików bazy danych).
- Zainstalowany klient MSSQL lub FirebirdSQL i umożliwiona komunikacja z serwerem.
- Ustalone konta użytkowników.
- Zainstalowane sterowniki drukarek.
- Dostęp do kont e-mail i domyślnego oprogramowania pocztowego (np. Outlook).
- Do prawidłowego działania programów Huzar Software zaporą internetowa musi udostępniać następujące porty:
 - **dla połączeń internetowych: porty 80 i 443 (protokoły http i https); adresy serwerów Huzar Software (port 80):**
 - www.huzar.pl (93.157.100.77);
 - wilddcat.huzar.pl (62.233.177.198);
 - wilddcat-sdi.huzar.pl (80.55.39.138) – łącze zapasowe;
 - **dotychczasowe adresy systemów Ministerstwa Finansów (port 80, 443):**
 - <https://puesc.gov.pl/>
 - **oraz strona NBP:**
 - http://www.nbp.pl;
 - **poczta elektroniczna:** porty wykorzystywane do komunikacji email, zależnie od konfiguracji serwera poczty – najczęściej używane to: 25, 110, 143, 465, 587, 993, 995.
 - **aby działał zdalny pulpit:** adres IP 62.233.177.198 (jak powyżej) oraz port 8182;
 - **do realizacji usługi Dopisz z GUS:** port 8183;
 - **wyszukiwarka firm GUS:** adres IP 62.233.177.198 (jak powyżej) oraz port 8183;
 - dla połączeń sieci lokalnej: port 3050 dla serwera baz danych FirebirdSQL (lub w przypadku korzystania z *HuzarSENTMS* - porty skonfigurowane podczas instalacji silników baz danych MSSQL).

Serwer bazodanowy

- Wielordzeniowy procesor Intel min. 16 GB pamięci RAM, min. 5 GB miejsca na dysku dla baz danych i plików tymczasowych.
- Program *HuzarSENTIB* współpracuje z FirebirdSQL 2.5.X lub nowszym. Silnik baz danych FirebirdSQL jest programem darmowym.
- Program *HuzarSENTMS* współpracuje z następującymi serwerami MSSQL: SQL Server Express 2012 (darmowy) oraz pełną wersją SQL Server 2012 lub nowszym.

- Port TCP używany przez serwer MSSQL oraz pliki bazy danych muszą być wyłączone ze skanowania przez program antywirusowy.

Uwaga:

Program jest chroniony (zabezpieczony) przed nieuprawnionym użyciem. Obecnie w użyciu są trzy rodzaje ochrony:

- 1) ochrona kluczem elektronicznym o ustalonym numerze (dostarczany przez firmę Huzar-Software) zakładanym na port USB – zaletą tego sposobu jest możliwość szybkiego przeniesienia tego klucza z jednego komputera na inny;
- 2) ochrona tzw. kluczem sprzętowym – jest to odczytana przez program pewna charakterystyka danego komputera w postaci ciągu znaków i przypisaniu temu ciągowi praw przez firmę Huzar Software. Ten sposób nie daje możliwości przenoszenia uprawnień licencyjnym z komputera na komputer;
- 3) ochrona przez program zwany WinsadGuard (bezpłatny) – polega na zainstalowaniu tego programu na jednym z komputerów sieci, który musi mieć jednak dostęp do jednej z ochron z punktu 1) lub 2). Takim sposobem można autoryzować jednoczesną pracę wielu (określonych w licencji) stanowisk pracy programu w sieci lokalnej.

Numery z pkt. 1) i 2) są jednocześnie numerami licencji.

Pomoc telefoniczna i zdalna

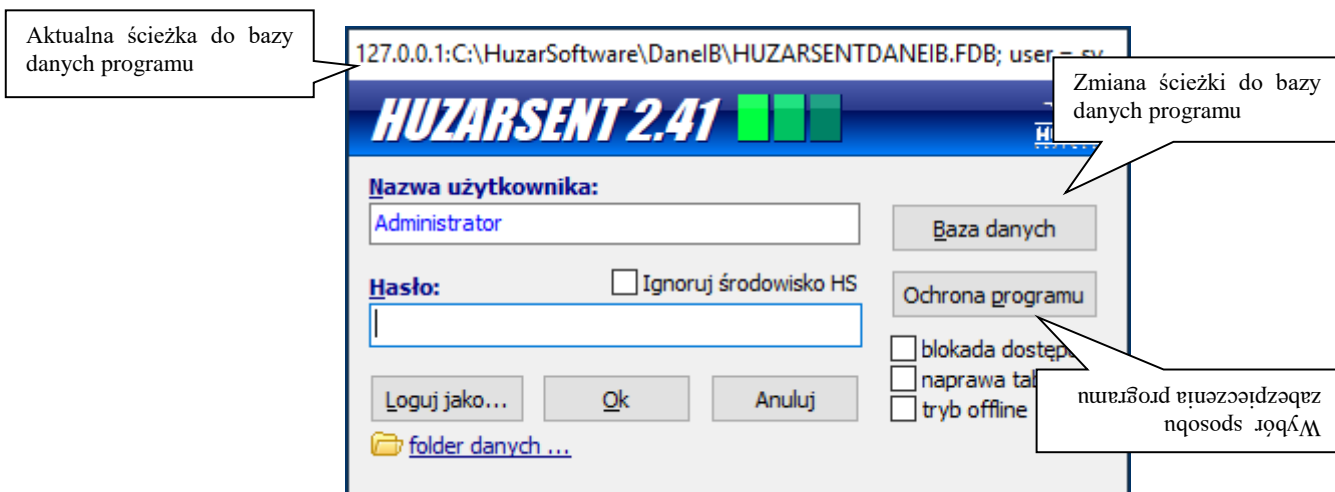
Firma Huzar-Software chętnie pomoże w rozwiązywaniu problemów pojawiających się przy uruchamianiu tego systemu. Jednak warunkiem efektywnej pomocy jest umożliwienie zdalnego podglądu ekranu klienta. W tym celu należy udostępnić port 8182.

3. Praca z programem *HuzarSENT*

Uruchomienie programu

UWAGA: Firma HUZAR-SOFTWARE zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian do programu bez uprzedzenia. W związku z tym opisy menu, okienek lub niektórych funkcji zawarte w niniejszej instrukcji mogą się różnić od aktualnie użytych w programie.

Po zainstalowaniu programu należy go uruchomić. W tytułowym oknie pojawi się nazwa użytkownika „Administrator”, okienko z hasłem należy pozostawić puste.

Przyciski:

- **Ochrona Programu** służy do wskazania sposobu zabezpieczenia programu (port USB, hasło sprzętowe, WinsadGuard).
- **Baza Danych** pozwala użytkownikowi ustawić adres bazy danych dla programu *HuzarSENT*. Domyślnie program uruchamia się na bazie danych, na której pracował ostatnio i został prawidłowo zamknięty. Jednak istnieje możliwość zmiany tego adresu podczas uruchamiania programu. Oznacza to możliwość pracy z różnymi (oddzielnymi) bazami danych.
Baza danych (w wersji Firebird) powinna zwracać adres IP serwera, na którym się znajduje, oraz pełną niemapowaną ścieżkę do pliku. Przykładowa ścieżka (jeśli baza danych znajduje się na dysku danego komputera) powinna wyglądać następująco:
127.0.0.1:C:\HuzarSoftware\DaneIB\HUZARSENTDANEIB.fdb.
Zalecamy jednak stosować aliasy – jest to rozwiązanie bardziej elastyczne i ułatwiające zarządzanie różnymi bazami.
- **OK** spowoduje otwarcie głównego okna programu i zatwierdzenie wprowadzonych zmian.

Opcje:

- **Blokada dostępu** uniemożliwia innym użytkownikom dostęp do wybranej bazy danych (np. w przypadku szczególnych problemów technicznych).
- **Naprawa tablic** uruchomi sprawdzenie i naprawę indeksów bazy danych.
- **Tryb offline** oznacza uruchomienie programu bez wykonywania operacji internetowych (np. wysyłania komunikatów). Zazwyczaj służy do celów diagnostycznych.

Użytkownicy programu

Po instalacji programu jedynym zarejestrowanym jest użytkownik o nazwie **Administrator** (z pustym hasłem), który ma uprawnienia do wykonania wszystkich funkcji programu. Ze względu na bezpieczeństwo zaleca się, by osoba odpowiedzialna za obsługę programu **HuzarSENT** zadbała o zmianę hasła Administratora (aby nie było puste).

Użytkownik posiadający uprawnienie „nadawanie praw” może utworzyć konta innych użytkowników i nadać im odpowiednie uprawnienia. Zaleca się aby uprawnienie "nadawanie praw" miał tylko Administrator oraz aby hasła wszystkich użytkowników nie były puste.

Aktualni użytkownicy programu **HuzarSENT**

Aktualne uprawnienia posiadane przez użytkownika podświetlonego w oknie *Użytkownicy*

Przycisk do przenoszenia praw

Uprawnienia nieposiadane przez użytkownika

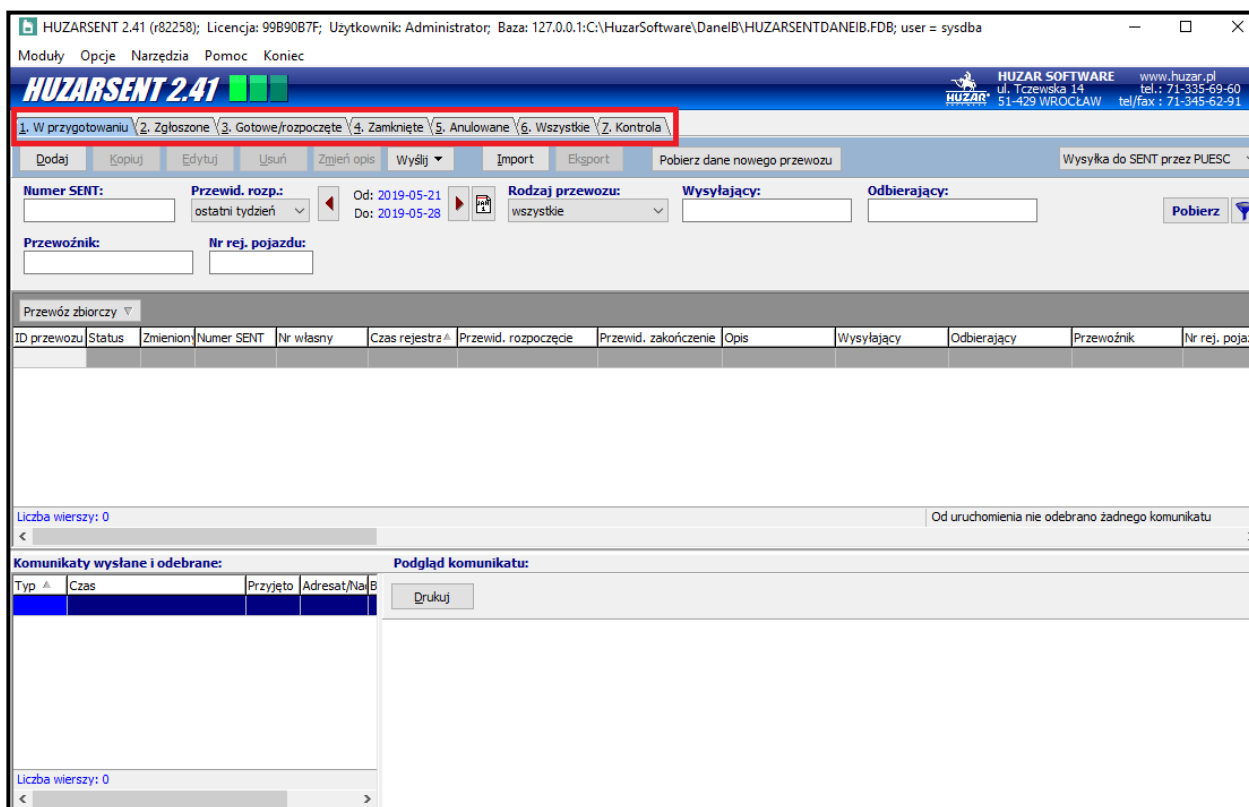
Po wybraniu z menu *Opcje/Hasła i uprawnienia* pojawia się okienko *Użytkownicy*, w którym wyświetlona jest lista użytkowników programu oraz ich uprawnienia. W okienku tym można dodać nowego użytkownika (przycisk **Nowy**) oraz edytować już istniejącego (przycisk **Edycja**, w tym przypadku edytowany użytkownik nie może pracować w danym momencie).

Wybierając zakładkę *Kto pracuje* możemy dowiedzieć się, którzy użytkownicy aktualnie pracują z programem (tzn. pracują w tej samej bazie danych).

4. Interfejs użytkownika

Dane zapisane w bazie danych są prezentowane w głównym oknie programu na zakładkach: *w przygotowaniu, zgłoszone, gotowe/rozpoczęte, zamknięte, anulowane, wszystkie oraz kontrola.*

Tworzenie powyższych dokumentów zostało opisane w rozdziale 7 OBSŁUGA PROGRAMU *HUZARSENT*.

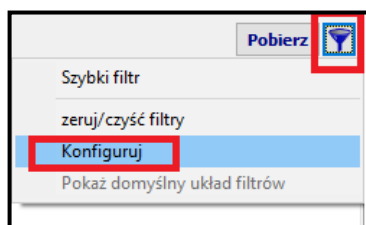

Filtrowanie danych

W programie *HuzarSENT* wprowadzono filtrowanie danych. Panel filtrów znajduje się nad tabelą wyświetlającą dane. Rozmiar panelu filtrów zależy od ilości włączonych filtrów oraz rozmiaru okna programu (rozdzielczości ekranu).

Konfiguracja filtrów

Ustawienia panelu filtrów dostępne są pod przyciskiem **konfiguracji** – zaznaczony czerwoną ramką

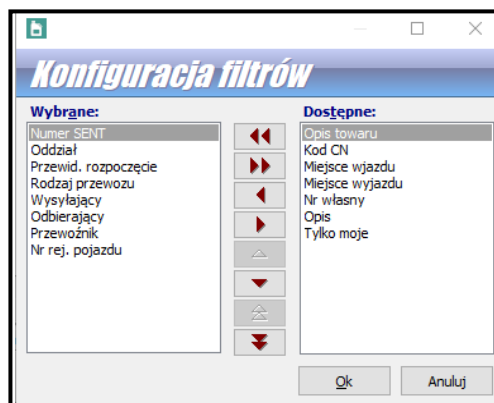

W konfiguracji są dostępne następujące opcje:

- **Szybki filtr** – włącza automatyczne odświeżanie danych po zmianie wartości filtra, (bez konieczności wybierania przycisku „Pobierz”, który jest ukrywany); po wybraniu szybkiego filtrowania dostępna jest opcja „Filtrowanie ręczne”, która przywraca odświeżanie danych za pomocą

przycisku „Pobierz”.

- **Zeruj/czyść filtry** – czyści, ustawia wartość domyślną wszystkich filtrów.
- **Konfiguruj** – opcja uruchamia okno umożliwiające zmianę liczby oraz kolejności wyświetlania filtrów na panelu poprzez przerzucenie opcji pomiędzy kolumną **Wybrane** i **Dostępne**. Analogicznie można przeklikać w drugą stronę okienka tych pól, które nie mają być widoczne na danej zakładce.

- **Pokaż domyślny układ filtrów** – przywraca domyślną liczbę i kolejność filtrów na panelu, opcja jest nieaktywna, jeśli układ filtrów nie był zmieniany.

Wyświetlanie danych

Sposób prezentowania danych na zakładkach użytkownik może określić indywidualnie, tzn. można określić, które kolumny mają być widoczne oraz w jakiej kolejności.

Konfiguracja kolumn tabeli

Opcje konfiguracji kolumn tabeli dostępne są w menu konfiguracji uruchamianym prawym przyciskiem myszy w tytule kolumn.

Przedajnij tu kolumny, po których chcesz pogrupować widok								
ID przew. ▾	Status	Stan	Zmieniaj	Numer SENT	Nr własny	Czas rejestracji	Przewid. rozpoczęcie	Przewi

Dostępne są tutaj opcje ustawień sortowania (patrz przycisk **Sortowanie danych**) oraz grupowania (patrz przycisk **Grupowanie danych**).

Ponadto :

- **Wybór kolumn tabeli** – pozwala określić kolejność oraz liczbę wyświetlanych kolumn.
- **Ukryj tę kolumnę** – ukrywa widok bieżącej kolumny.
- **Przywróć domyślne ustaw. kolumn** – przywraca domyślną kolejność, szerokość i sortowanie kolumn.
- **Dopasuj tę kolumnę** – dopasowuje szerokość kolumny do najdłuższego wyświetlanego pola (szerokość tekstu w tytule nie ma znaczenia).
- **Dopasuj wszystkie kolumny** – dopasowuje szerokość wszystkich widocznych kolumn do najdłuższego wyświetlanego pola (szerokość tekstu w tytule nie ma znaczenia).

Szerokość kolumn można również zmieniać ręcznie w tytułach, lewym przyciskiem myszy w miejscu styku kolumn. Podobnie można zmieniać kolejność wyświetlania kolumn, należy kliknąć i przytrzymać lewy przycisk na tytule kolumny, a następnie przeciągnąć ją w żądane miejsce

Sortowanie danych

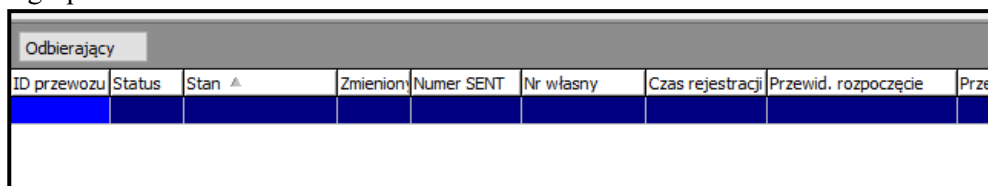
Wyświetlane dane można posortować po dowolnej kombinacji kolumn. Wystarczy kliknąć lewym przyciskiem w tytule kolumny. Pierwsze kliknięcie spowoduje posortowanie danych rosnąco (w tytule kolumny zostanie to oznaczone symbolem „ ▲ ”). Kolejne kliknięcie posortuje dane malejąco (oznaczenie symbolem „ ▼ ”). Kolejne kliknięcie wyłącza sortowanie po zadanej kolumnie. Sortowanie po wielu kolumnach jednocześnie odbywa się analogicznie, z użyciem przycisku Shift. Dodatkowo w menu tabeli dostępne są opcje dotyczące bieżącej kolumny:

- **Sortuj rosnąco,**
- **Sortuj malejąco,**
- **Usuń posortowanie,**
- **Blokada zmiany sortowania** – powoduje zablokowanie/odblokowanie bieżących ustawień sortowania, zabezpiecza przed przypadkową zmianą sortowania.

Grupowanie danych

Grupowanie dokumentów polega na połączeniu dokumentów w grupy wg wybranego kryterium w celu ich rozwijania i zwijania.

Efekt można uzyskać za pomocą menu tabeli (prawym przyciskiem myszy w tytule kolumn) lub przy użyciu panelu grupowania.

Odbierający								
ID przewozu	Status	Stan ▲	Zmienion	Numer SENT	Nr własny	Czas rejestracji	Przewid. rozpoczęcie	Przew

Pasek grupowania ma menu kontekstowe, za pomocą którego można ustawić dodatkowe funkcje grupowania. Dostępne są następujące opcje menu grupowania danych:

- **Grupuj wg tej kolumny** – dodaje grupowanie wg bieżącej kolumny.
- **Wybór kolumn grupowania** – pozwala wybrać kolumny grupowania z listy.
- **Panel grupowania** – włączenie / wyłączenie widoku panelu grupowania.

Do pogrupowania danych wg zadanej kolumny wystarczy przenieść (przytrzymując lewym przyciskiem) tytuł kolumny na panel grupowania. Przeciągnięcie kolumny z panelu grupowania i upuszczenie na listę kolumn wyłącza grupowanie po danej kolumnie.

Zawartość danej grupy można wyświetlać („rozwijać”) bądź ukrywać („zwijać”) przy użyciu przycisków (⊕ ⊖). Dodatkowo przy włączonym grupowaniu w menu podręcznym tabeli (uruchamiane prawym przyciskiem myszy na dowolnym wierszu) dostępna jest pozycja „**Grupy**”, która udostępnia następujące opcje:

- **Zwiń bieżącą** – ukrywa zawartość bieżącej grupy,
- **Zwiń wszystkie** – ukrywa zawartość wszystkich grup,
- **Rozwiń wszystkie** – pokazuje zawartość wszystkich grup.

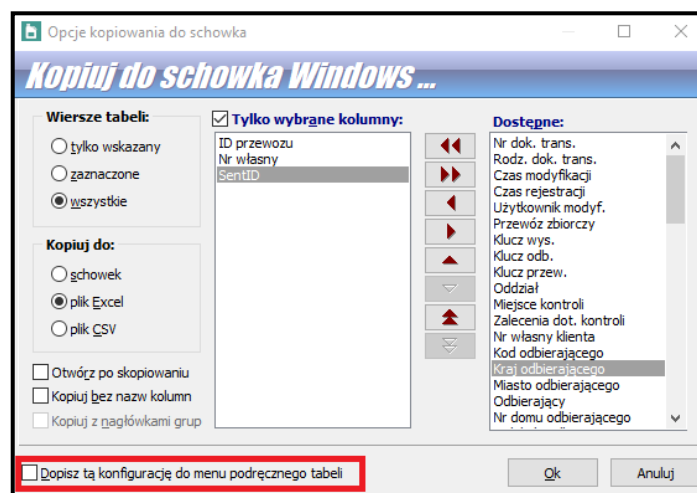
Dodanie kolejnej kolumny powoduje utworzenie podgrup według tej kolumny. Jeżeli wymagane jest

pogrupowanie po obu kolumnach jednocześnie, to należy kliknąć na kwadrat pomiędzy kolumnami grupowania.

ID przewozu	Status	Stan	Zmieniony	Numer SENT	Nr własny	Czas
Stan : zamknięte; Przewidywane rozpoczęcie : 2017-03-07 (wiersze=2)						
Stan : zamknięte; Przewidywane rozpoczęcie : 2017-03-08 (wiersze=4)						
Stan : zamknięte; Przewidywane rozpoczęcie : 2017-04-10 (wiersze=3)						
Stan : zamknięte; Przewidywane rozpoczęcie : 2017-04-20 (wiersze=1)						
Stan : zamknięte; Przewidywane rozpoczęcie : 2017-05-04 (wiersze=1)						

Kopiowanie danych

Program udostępnia mechanizm kopiowania wybranych danych z tabel do schowka lub pliku excelowego. Po wskazaniu wybranych wierszy tabeli z menu kontekstowego należy wybrać funkcję: **Kopiuj do schowka, Excela, CSV**. Pojawi się okno, w którym należy zdefiniować zakres kopiowanych wierszy, typ pliku wynikowego oraz wskazać kolumny, które mają się znaleźć w pliku wynikowym.

Jeżeli za pomocą tego narzędzia tworzymy dokument, który będzie wykorzystywany wielokrotnie, warto zapisać wybrane ustawienia zaznaczając wybór w lewym dolnym rogu **okna Dopisz tę konfigurację do menu podręcznego tabeli**. Przy zamykaniu okna kopiowania pojawi się pytanie o podanie nazwy danej konfiguracji. Takim sposobem można zdefiniować różne rodzaje zestawień, które będą wykorzystywane zależnie od potrzeb.

Menu podręczne

Menu podręczne lub kontekstowe – na wybranym elemencie kliknięcie prawym przyciskiem myszki pozwala wybrać funkcje specyficzne dla danego elementu.

5. Menu

Menu Moduły

- **Komunikaty** – baza komunikatów wysyłanych/otrzymanych do/z systemu SENT. W module dostępny jest filtr komunikatów umożliwiający wybór i sortowanie wg typu np. SENT102, zakresu dat, użytkownika.
- **Odbierz e-mail** – funkcja, za pomocą której wymuszamy odbiór komunikatów z konta e-mail.
- **Odbierz z PUESC IN** – funkcja, za pomocą której wymuszamy odbiór komunikatów z systemu PUESC za pośrednictwem interfejsu niewizualnego (IN).
- **Firmy** – baza kontrahentów. Umieszczenie firmy w tej bazie pozwala na automatyczne pobranie jej danych np. podczas tworzenia i edycji przewozu.
- **Geolokalizatory** - moduł opisany dokładnie w rozdziale **8 Geolokalizatory**.
- **ADR** – moduł opisany w rozdziale **9 ADR**.

Menu Opcje

- **Opcje programu** – opisane w oddzielnym rozdziale „**Opcje programu**”
- **Konfiguracja modułów** – pozwala na konfigurację dodatkowych modułów dołączonych do programu. Dodatkowe funkcje są dostarczane przez **HUZAR-SOFTWARE** w postaci modułów DLL (bibliotek, wtyczek, ang. Plug-in).
- **Wygląd ekranu** - za pomocą funkcji zgromadzonych w tym menu można ustawić wyświetlanie/ukrywanie podpowiedzi w dymkach, określenie ich przezroczystości oraz wyświetlanie/ukrywanie nagłówka głównego okna.
- **Hasło do interfejsu niewizualnego PUESC IN** – w tym miejscu ustawiamy aktualne hasło dla wprowadzonego w opcjach programu loginu do systemu PUESC.
- **Hasła i uprawnienia** - Funkcja umożliwia zarządzanie użytkownikami programu. Pozwala utworzyć nowego użytkownika, usunąć istniejącego, przydzielać odpowiednie uprawnienia. Jedynym użytkownikiem tworzonym standardowo podczas instalacji jest użytkownik o nazwie *Administrator* z pustym hasłem oraz pełnymi uprawnieniami. Na zakładce *Kto pracuje* są widoczni użytkownicy pracujący aktualnie w danej bazie danych.
- **Oddziały** – w tym miejscu definiujemy oddziały, które pracują w danej bazie danych (tylko w przypadku pracy wielooddziałowej).
- **Wyślij wiadomość do użytkowników** – za pomocą tej funkcji można wysłać wiadomość do wszystkich aktualnie pracujących w danej bazie użytkowników.
- **Edycja profili użytkowników** – funkcja przeznaczona dla Administratora ułatwiająca zarządzanie kontami użytkowników.

Menu Narzędzia

W menu **Narzędzia** znajdują się następujące funkcje:

- **Edytuj narzędzia** – pozwala dodać program, który można będzie uruchomić, nie opuszczając programu *HuzarSENT*. Nazwa dodanego programu pojawi się na liście menu **Narzędzia**.
- **Kalkulator** - umożliwia proste obliczenia. Wywoływany także klawiszem *F12*.
- **Edytor zapytań SQL** - wymaga znajomości języka SQL, za pomocą którego można przeprowadzać nawet bardzo skomplikowane operacje, takie jak wyszukiwanie po wielu polach z różnymi warunkami, tworzenie raportów, itp. Wywoływany także klawiszem *F11*.
- **Konserwacja bazy**: funkcje związane z bazą:
 - **Twórz kopię zapasową** – archiwizuje aktualne dane. Jest to jedna z najważniejszych funkcji programu, pozwalająca uniknąć bezpowrotnej utraty danych. Jeżeli archiwizujemy bazy (zapamiętane w skompresowanej postaci), to w przypadku ich utraty (np. po zaniku zasilania komputera, przerwie w łączności sieciowej) możemy za pomocą następnej funkcji odtworzyć dane ze wskazanego pliku archiwalnego.
 - **Przywróć bazę z kopii** - pozwala na odtworzenie danych z kopii archiwalnej. Każda kopia archiwalna jest oznaczona datą i godziną utworzenia. Uwaga! Przywrócenie bazy z wybranego dnia oznacza, że stan bazy danych będzie dokładnie taki jak na wybrany dzień – nie będzie w niej operacji wykonywanych po dacie utworzenia kopii. Po wybraniu funkcji przywracania bazy pojawi się pytanie o stworzenie kopii bezpieczeństwa – należy ją wykonać.
 - **Wyślij logi błędów do Huzar Software** – pozwala na wysłanie do **Huzar Software** pliku zawierającego opis zdarzeń, które odnotował program *HuzarSENT*. Służy do celów diagnostycznych.
 - **Wyślij bufor wywołań do Huzar Software** – pozwala na wysłanie zawartości bufora. Służy do celów diagnostycznych.
 - **Otwórz folder danych** – otwiera folder, w którym program przechowuje plik uprawnień, słowniki i inne dane.
 - **Otwórz folder roboczy** – otwiera folder, w którym program tworzy pliki tymczasowe.
 - **Aktualizuj słowniki programu** – ta opcja pozwala na pobranie aktualnych słowników z serwera Huzar Software.
 - **Odśwież słowniki wg ostatniej aktualizacji** – ta opcja pozwala na odtworzenie słowników programu (baza krajów, urzędów celnych, kodów dokumentów itp.) na podstawie ostatniej wgranej aktualizacji.

Menu Pomoc

- **Co nowego w tej wersji** – funkcja kieruje użytkownika na stronę **Huzar Software** zawierającą opis zmian wprowadzonych w ostatniej oraz poprzednich wersjach programu.
- **Zdalna pomoc** – za pomocą tej funkcji uruchamia się zdalne połączenie z firmą **Huzar Software**, podczas którego pracownik firmy może zdiagnozować problem lub wskazać użytkownikowi sposób postępowania. Za pomocą tego mechanizmu firma **Huzar Software** może także prowadzić

pokaz oprogramowania lub szkolenie. Połączenie odbywa się poprzez port 8182.

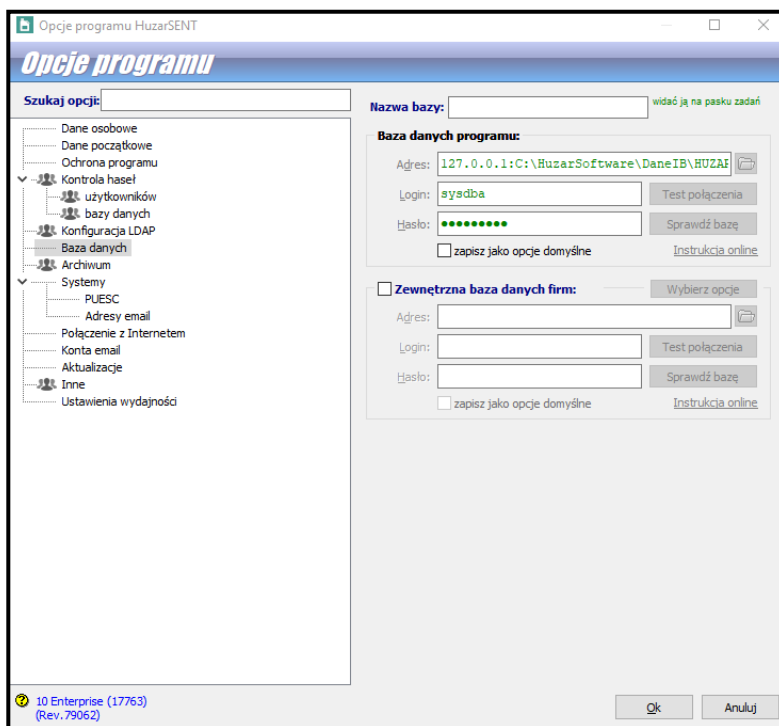
- **Instrukcja programu** – za pomocą tej funkcji program automatycznie otwiera niniejszą instrukcję.
- **O programie** – informacja o firmie **Huzar Software**, twórcach programu oraz dane kontaktowe.

6. Opcje programu

Sposób działania programu można dostosować do własnych potrzeb, konfigurując dostępne opcje programu. Opcje można zmieniać, wchodząc z głównego menu w *Opcje/Opcje programu*.

Opcje można ustawić wybierając jeden z następujących węzłów (po wskazaniu węzła, z prawej strony okienka są wyświetlane opcje związane z węzłem).

Po wpisaniu wybranego zagadnienia w polu „szukaj opcji” program pokaże automatycznie węzły, w których można odszukać ustawienia dla danego zagadnienia.

Dane osobowe

W tym oknie użytkownik może wpisać swoje dane, które będą wykorzystywane na niektórych wydrukach.

Wypełnienie pola **Identyfikator oddziału lub bazy** ma istotne znaczenie w przypadku, gdy użytkownicy pracują na oddzielnych bazach, ale w ramach tej samej firmy. W każdej bazie należy ustawić inny identyfikator oddziału. Chroni to przed powtarzaniem się numerów dokumentów zgłoszeń wysyłanych do systemu SENT.

Dane początkowe

W tym oknie użytkownik może ustawić dane domyślne dla nowych przewozów np. **dane wysyłającego, odbierającego i przewoźnika**.

Ochrona programu

W węzle **Ochrona programu** znajduje się podgląd aktualnie wybranego zabezpieczenia programu - ustawienia można zmienić tylko w okienku startowym programu (przycisk **Ochrona programu**).

Kontrola haseł

Włączenie kontroli haseł zwiększa poziom bezpieczeństwa danych przechowywanych w programie. Włączenie tej funkcji powoduje, że użytkownicy programu **HuzarSENT** będą musieli regularnie zmieniać hasło dostępu do programu. Oprócz długości okresu ważności hasła można określić minimalną liczbę znaków, z których musi się ono składać, maksymalną liczbę znaków, które mogą być

takie same, jak w poprzednim haśle i inne kryteria. Można także zmienić opcje związane z blokowaniem konta po nieudanym logowaniu (po ilu błędach blokować konto i na jaki czas).

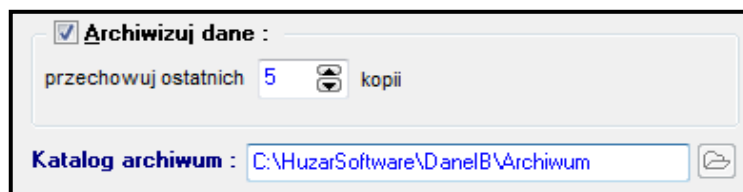
W węźle **Kontroli haseł**, w podwęźle **bazy danych**, można ustawić przypomnienia dotyczące zmiany hasła do bazy danych programu. Z tej opcji powinni korzystać wyłącznie zaawansowani użytkownicy.

Baza danych

W węźle **Baza danych** można wpisać nazwę bazy, która jest widoczna na pasku zadań. Znajduje się tam również podgląd adresu bazy danych programu – ustawienia można zmienić tylko w okienku startowym programu (przycisk **Baza danych**).

Archiwum

Program **HuzarSENT** ma możliwość automatycznego tworzenia kopii zapasowych codziennie podczas kończenia pracy z programem.

Po zaznaczeniu opcji "**Archiwizuj dane**", mechanizm wykonywania automatycznej archiwizacji zostaje włączony. Wówczas kończąc pracę, program **HuzarSENT** przystępuje do archiwizacji danych. Zarchiwizowane dane są przechowywane w skompresowanym pliku i zajmują mniej miejsca na dysku niż bieżąca baza danych. Domyślnie plik archiwalny bazy danych nazywa się *ArchHuzarSENTIBx.gbk* (w **HuzarSENTIB**) oraz odpowiednio *ArchHuzarSENTMSx.bak* (w **HuzarSENTMS**), gdzie 'x' po nazwie *ArchHuzarSENT* jest ciągiem znaków zapewniającym unikalność nazwy. Program umożliwia podanie liczby ostatnich kopii, które będą przechowywane na dysku.

Pole "katalog archiwum" umożliwia podanie nazwy katalogu na dysku, w którym będą przechowywane kopie zapasowe. Może to być np. katalog Archiwum, będący podkatalogiem aktualnego katalogu danych programu **HuzarSENT** lub dowolny katalog na dysku.

Uwaga! W tym miejscu należy podać zawsze ścieżkę do katalogu na serwerze, czyli na komputerze, na którym znajduje się baza danych. Przykładowa ścieżka:

C:\HuzarSoftware\DaneIB\Archiwum

Proszę zwrócić uwagę, że w tym miejscu **nie podajemy adresu IP** serwera. Archiwizacja zawsze wykonywana jest na serwerze, dlatego nie ma potrzeby podawania adresu IP.

Uwaga! Katalog wskazany w opcjach musi rzeczywiście znajdować się na serwerze!

Zaleca się ręczne (lub za pomocą skryptów) kopiowanie plików archiwum na zewnętrzne nośniki danych lub inne komputery.

Systemy

- **PUESC**

Kanał PUESC E-mail

- **Adres wysyłki** – w polu tym należy wpisać adres email systemu celnego, do którego wysyłane są komunikaty bezpośrednio z programu. Program wypełnia te dane automatycznie.

KANAŁ PUESC IN

- **Login** – w polu tym należy wpisać login do systemu PUESC (czyli adres konta e-mail, którym użytkownik loguje się do platformy) oraz a naciśnięciu klawisza do logowania.

Program umożliwia ustawienie opcji „Odbieraj w tle”, co spowoduje automatyczne łączenie się programu z systemem PUESC i automatycznym odbieraniem w tle komunikatów zwrotnych.

Ustawienie opcji „Też gdy nie pracuję” powoduje odebranie komunikatów od użytkownika, który nie ma włączonego programu w przypadku, gdy inny użytkownik pracuje.

- **URL** – pole uzupełnianie automatycznie przez program

Adresy e-mail

W polu **Adresy do odbierania** należy wpisać maskę adresów e-mail wskazującą programowi, że odebrane listy, wysłane z adresów zgodnych z podaną maską, powinny być traktowane jako pochodzące z systemów celnych (na tej podstawie będzie je odczytywał, analizował oraz w zależności od opcji kasował ze skrzynki pocztowej). Maską może być podana częściowo np. gov.pl oznacza, że będą analizowane wszystkie adresy z domeny gov.pl. Pozostawienie pustego pola oznacza, że program będzie analizował wyłączenie e-maile pochodzące z oficjalnych (domyślnych) adresów systemów SENT.

Połączenie z Internetem

Opcje dotyczące połączeń internetowych powinny być ustawiane przez administratorów systemów komputerowych. Należy wybrać jedną z poniższych opcji:

- **Zgodnie z ustawieniami systemowymi (w opcjach przeglądarki).** Jest to domyślnie wybrana opcja, która w większości przypadków zapewnia poprawną łączność internetową;
- **Połączenie bezpośrednie.** Opcję wybieramy, gdy w przeglądarce internetowej nie ustawiono parametrów połączenia z siecią.
- **Połączenie przez serwer proxy.** Jeżeli w danej instalacji zastosowano serwer proxy, koniecznie należy podać dane serwera.

Konta email

Węzeł ten umożliwia skonfigurowanie kont pocztowych.

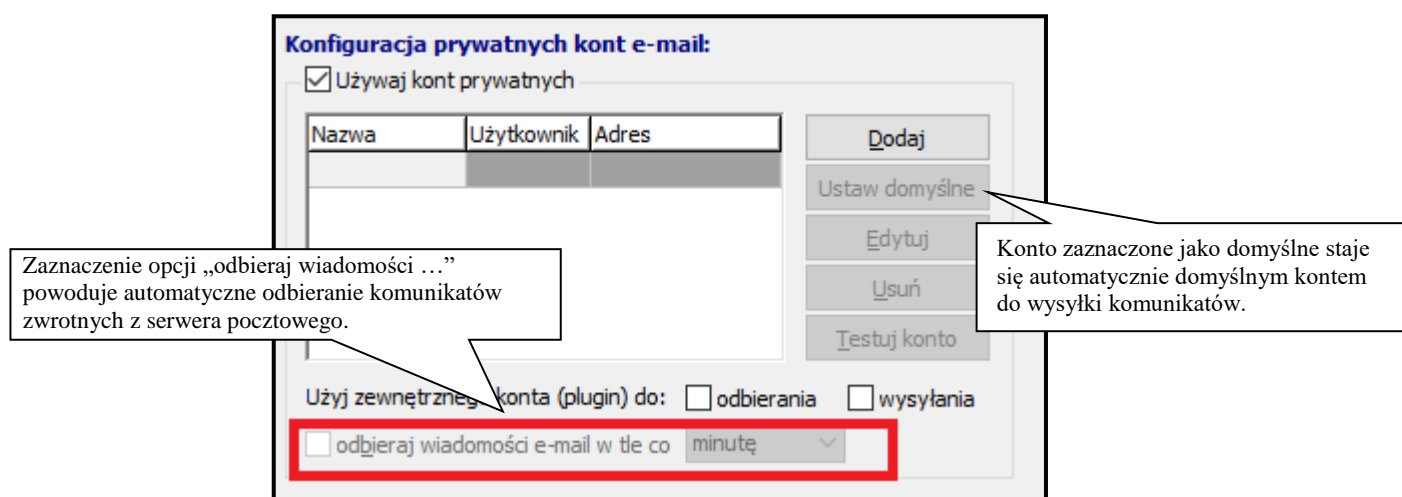
Bezpośrednia komunikacja przez e-mail została wprowadzona, aby ułatwić śledzenie komunikatów wysyłanych/odbieranych do/z systemów SENT. Wymagane jest posiadanie konta pocztowego, z którym program będzie się łączyć. Moduł e-mail jest integralną częścią programu **HuzarSENT**.

Przy prawidłowo skonfigurowanym koncie e-mailowym komunikaty zwrotne są zaczytywane z serwera pocztowego do programu **HuzarSENT**. Są one widoczne w dwóch miejscach:

- w menu *Moduły/Komunikaty* (komunikaty dotyczące wszystkich przesyłek),
- w oknie *Komunikaty wysłane/odebrane* (komunikaty dotyczące zaznaczonego przewozu).

Standardowo program **HuzarSENT** obsługuje protokół poczty SMTP (wysyłanie poczty) oraz POP3 lub IMAP (odbieranie poczty). Protokoły te są standardem dla serwerów pocztowych. Protokoły inne niż powyższe są obsługiwane za pomocą dodatkowych modułów.

W menu *Opcje/Opcje programu/Konta e-mail*, należy odpowiednio skonfigurować konto. Jeżeli każdy użytkownik programu ma własne konto – należy je zdefiniować w sekcji *Używaj prywatnych*. Jeżeli wszyscy użytkownicy programu mają wspólne konto, to należy je zdefiniować w sekcji *Używaj wspólnych* – wówczas zmiana hasła do konta przez jednego użytkownika jest uwzględniona u wszystkich pozostałych użytkowników tego konta.

Nowe konto dodaje się za pomocą przycisku **Dodaj**, edycja istniejącego konta możliwa jest po kliknięciu **Edytuj**. W ustawieniach konta e-mail muszą być podane wszystkie dane na dwóch pierwszych zakładkach (*Konto* i *Serwery*).

W przypadku zdefiniowania kilku kont e-mail ich zastosowanie do wysyłania/odbierania określa użytkownik. Konto zaznaczone jako domyślne będzie używane do wysyłania komunikatów. Jeśli żadne nie jest oznaczone jako domyślne – to podczas wysyłki użytkownik ma możliwość wybrania konta.

W konfiguracji konta e-mailowego należy określić następujące opcje:

- **Uwzględnij przy synchronizacji** – zaznaczenie tej opcji oznacza, że odbiór komunikatów (w przypadku zdefiniowania kilku kont) odbywa się z oznaczonych w ten sposób kont. Konta, w których nie została zaznaczona ta opcja, nie będą brane pod uwagę podczas odbioru komunikatów.
- **Pozostaw wiadomość na serwerze** – po zaznaczeniu tej opcji program nie będzie kasował wiadomości z serwera.
- **Pobieraj tylko nowe wiadomości** – po zaznaczeniu tej opcji program będzie odbierał z serwera tylko wiadomości oznaczone jako nieprzeczytane i wcześniej nieodebrane przez program **HuzarSENT**.

W celu uzyskania największej wydajności programu zaleca się używanie do odbierania

wiadomości kont z dostępem poprzez IMAP i z zaznaczoną opcją „**Pobieraj tylko nowe wiadomości z serwera**”.

Aktualizacje

Zaznaczenie opcji **automatycznie aktualizuj słowniki przy starcie programu** pozwala automatycznie aktualizować słowniki z serwera firmy **Huzar Software** podczas logowania użytkownika do programu (zaleca się, by opcja była włączona).

Inne

Zaznaczenie opcji **Blokada modyfikacji...** spowoduje zablokowanie edycji i usuwania tych firm w bazie, które mają wpisane już upoważnienie. Stan tej opcji może zmieniać użytkownik posiadający uprawnienie **Nadawanie praw**.

Ustawienia wydajności

Ogranicz wyświetlane wiersze do liczby – po ustawieniu ograniczenia z zakresu 20-500 na listach dokumentów zostanie wyświetlona liczba wierszy nie większa niż zdefiniowana w tej opcji. Aby wyświetlić wszystkie wiersze wybranej tabeli należy użyć opcji „Pokaż wszystkie” u dołu tabeli danych.

7. Obsługa programu *HuzarSENT*

7.1 Tworzenie przewozu

Podstawowym dokumentem w programie *HuzarSENT* jest przewóz. Pod dokumentem przewozu gromadzone są komunikaty związane z daną operacją. Przemieszczenie nie jest wysyłane do systemu celnego, jest to dokument wewnętrzny do użytku własnego tworzony przez podmiot zgłaszający. Jeśli jesteśmy **przewoźnikiem towarów** – klikamy w przycisk **Pobierz dane nowego przewozu**

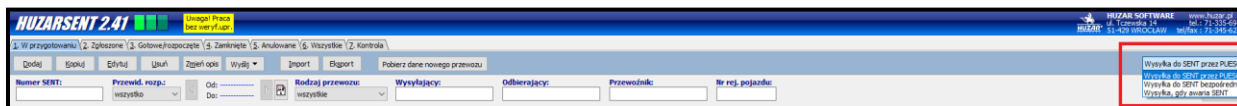
Jeśli jesteśmy wysyłającym – przewóz należy utworzyć za pomocą przycisku **Dodaj**.

Na podstawie przewozu tworzone są inne dokumenty – komunikaty, które są wysyłane do systemu SENT. Komunikaty – odpowiedzi, przychodzące z systemu SENT, także są gromadzone w powiązaniu z przewozem. Przewóz jest więc podstawowym dokumentem grupującym komunikaty wymieniane z systemem SENT.

Utworzone przewozy można skopiować poprzez kliknięcie w przycisk **Kopiuuj**.

Użytkownik w panelu głównym programu może zadeklarować sposób wysyłki:

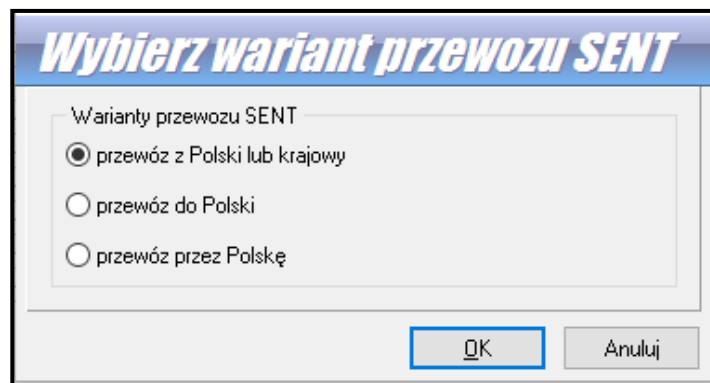
- **wysyłka do SENT przez PUESC** – użytkownik podczas wysyłki komunikatu może wybrać kanał wysyłki komunikatów do systemu PUESC. Dostępne są trzy opcje:
 - bezpośrednio przez IN (interfejs niewizualny) PUESC (poprzez ten kanał można wysłać wszystkie komunikaty oprócz **SENT400**),
 - bezpośrednio przez e-mail na adres puesc@mf.gov.pl,
 - lub do pliku.
- **wysyłka do SENT bezpośrednio** – program wysyła komunikaty pomijając system PUESC na adres e-mailowy sent@mf.gov.pl. Komunikaty nie są widoczne na platformie PUESC.
- **wysyłka, gdy awaria SENT** – opcję wybieramy przy ogłoszonej procedurze awaryjnej, więcej w rozdziale **7.4 Procedura awaryjna i wydruki**.

7.2 Ścieżki komunikatów – przewóz pojedynczy

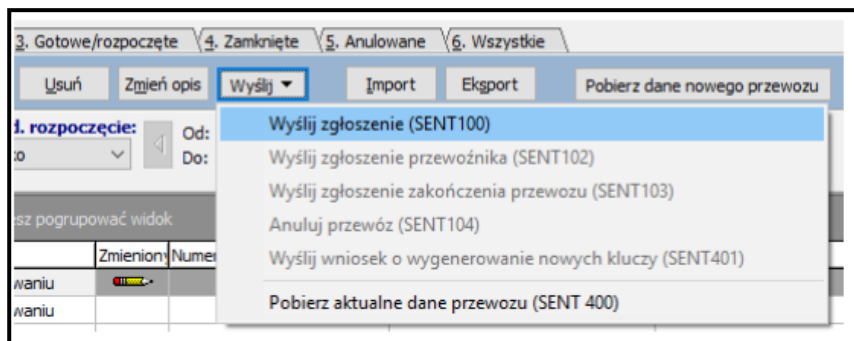
Wysyłający

1. W programie należy stworzyć nowy przewóz deklarując, że chcemy utworzyć przewóz pojedynczy, a następnie wybierając z dostępnych opcji zadeklarować wariant przewozu SENT:

2. W kolejnym kroku należy wypełnić wszystkie dane przewozu (zakładki 1, 2 i 3 - miejsce załadunku, a dla przewozu przez Polskę również zakładkę 4 i wysłać komunikat zgłoszenia przewozu):

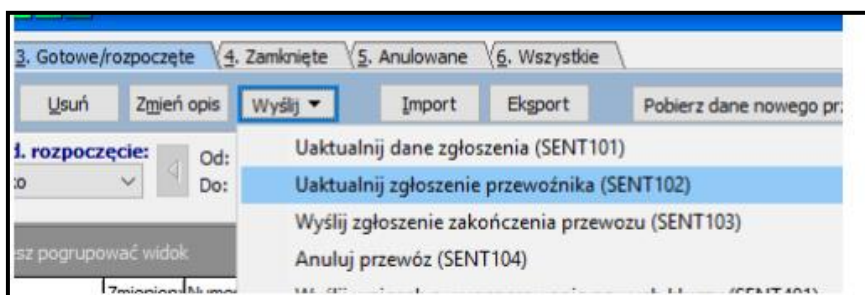
- **SENT100** – dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
- **SENT200** – dla opcji przewóz do Polski,
- **SENT300** – dla opcji przewóz przez Polskę.

3. W odpowiedzi otrzymujemy komunikat **SENT110**, który ZAWIERA NUMER SENT, KLUCZE NADAWCY, ODBIORCY I PRZEWOŹNIKA. Klucze te przepisują się do programu.

4. Następnie uzupełniamy (albo inna firma) zakładkę 5 (przewoźnik):

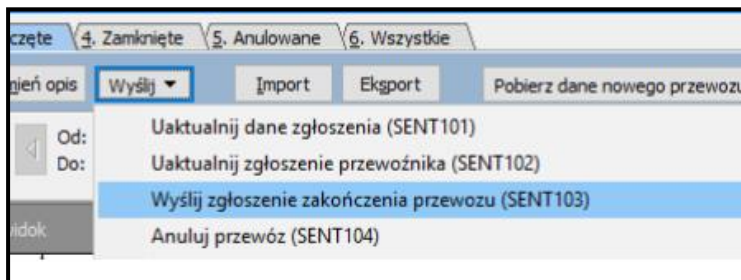
- **SENT102** - dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
- **SENT202** - dla opcji przewóz do Polski,
- **Krok ten nie istnieje w przypadku przewozu towarów przez Polskę.**

5. Otrzymujemy komunikat **SENT112/SENT212**.

6. Gdy towar dojedzie, należy wysłać komunikat zakończenia przewozu:

- **SENT103** - dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
- **SENT203** - dla opcji przewóz do Polski,
- **Krok ten nie istnieje w przypadku przewozu towarów przez Polskę.**

Przewoźnik

W przypadku, gdy chcą Państwo zakończyć przewóz, który nie był rozpoczęty u nas w programie, to należy wybrać przycisk w głównym oknie "**Pobierz dane nowego przewozu**", wpisujemy tam numer SENT i klucz przewoźnika.

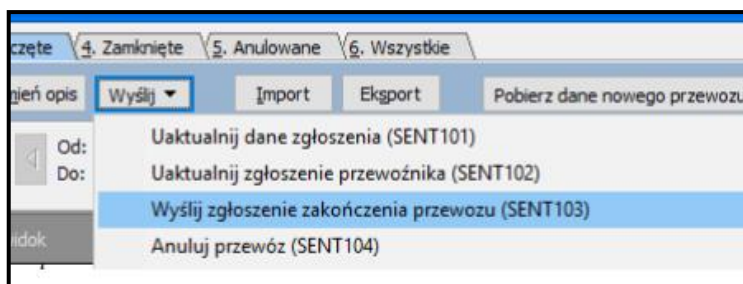
Wysyłany jest wówczas **SENT400**.

W odpowiedzi zwrotnej z PUESC otrzymujemy komunikat **SENT111/SENT211**, a program na jego podstawie uzupełni dane przewozu. Uzupełniamy zakładkę 5 (przewoźnik), a następnie wysyłamy komunikat:

- **SENT102** - dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
- **SENT202** - dla opcji przewóz do Polski,
- **Krok ten nie istnieje w przypadku przewozu towarów przez Polskę.**

Gdy towar dojedzie, należy wysłać komunikat zakończenia przewozu:

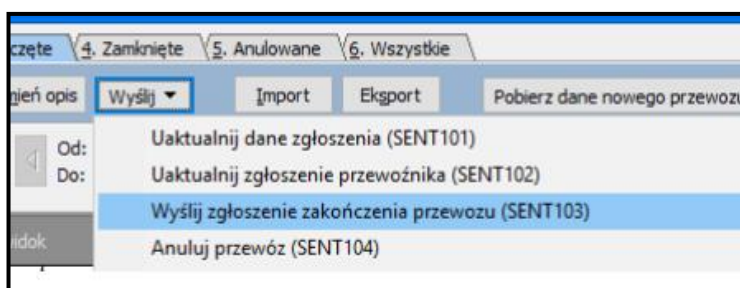
- **SENT103** - dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
- **SENT203** - dla opcji przewóz do Polski,
- **Krok ten nie istnieje w przypadku przewozu towarów przez Polskę.**

Wysyłający oraz przewoźnik (jako jedna firma)

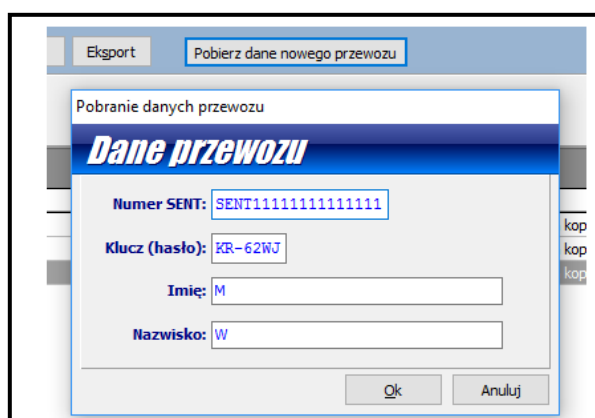
Dla wysyłających będących (jednocześnie) przewoźnikami wprowadzona została możliwość wysyłki komunikatu **SENT105** (zawierające dane wysyłającego oraz przewoźnika). W tym przypadku nie ma konieczności wysyłki komunikatu przewoźnika.

1. W odpowiedzi otrzymujemy komunikat **SENT115**, który ZAWIERA NUMER SENT, KLUCZE NADAWCY, ODBIORCY I PRZEWOŹNIKA. Klucze te przepisują się do programu.
2. Gdy towar dojedzie, Odbierający lub ktoś w jego imieniu musi wypełnić zakładkę 5 (jest niewidoczna do czasu otrzymania numeru SENT) i wysłać komunikat zakończenia przewozu
 - **SENT103** - dla opcji przewóz z Polski lub krajowy,
 - **SENT203** - dla opcji przewóz do Polski,
 - **Krok ten nie istnieje w przypadku przewozu towarów przez Polskę.**

Odbierający

W przypadku, gdy chcemy zakończyć przewóz, który nie był rozpoczęty w programie **HuzarSENT**, to należy wybrać przycisk w głównym oknie "**Pobierz dane nowego przewozu**", wpisujemy tam numer SENT i klucz odbierającego. Wysyłany jest wówczas **SENT400**.

W odpowiedzi zwrotnej z PUESC otrzymujemy komunikat **SENT111/SENT211**, program na jego podstawie uzupełni dane przewozu.

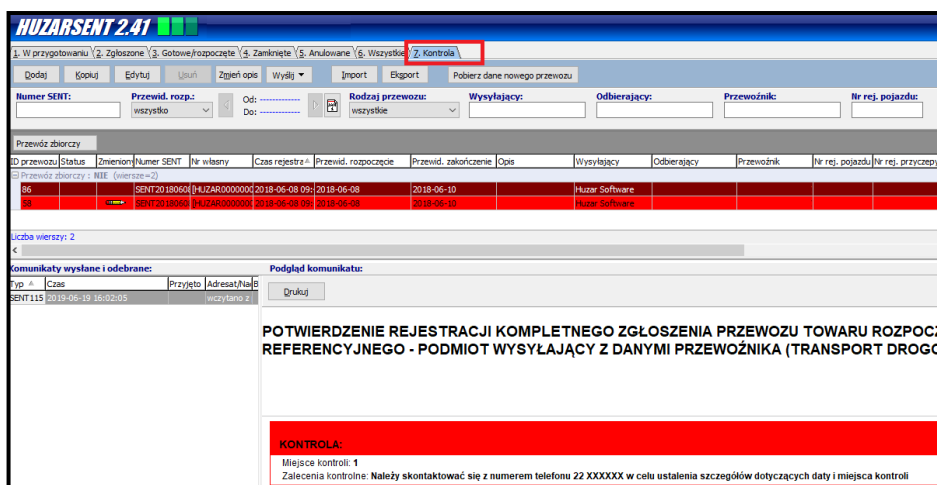
Następnie należy postępować jak wcześniej w punkcie 6.

Stan przewozu

W każdej chwili (po zarejestrowaniu przewozu) każda ze stron (*Nadawca/Przewoźnik/Odbiorca*) ma możliwość wysłania zapytania o stan przesyłki poprzez wysłanie komunikatu **SENT400**. Odpowiedzią na ten komunikat jest komunikat informujący o stanie przewozu (**SENT111/SENT112/SENT211/SENT212/SENT311/SENT312**). Jeśli jednak użytkownik nie wyśle takiego komunikatu, to po około 10 dniach program automatycznie wyśle zapytanie o stan przewozu.

Kontrola przewozu

Gdy w komunikatach: **SENT110/SENT111/SENT112/SENT115/SENT117/SENT210/SENT211/SENT310** pojawi się informacja o zamiarze przeprowadzenia kontroli, przewóz zostanie podświetlony na czerwono, dane dotyczące kontroli będą do odczytu w oknie edycji a także podgląd komunikatu pokaże te dane w czerwonej obwódce - tak jak na platformie PUESC. Przewóz taki będzie doskonale widoczny. Pojawi się też na zakładce "Kontrola".

7.3 Ścieżki komunikatów – przewóz zbiorczy

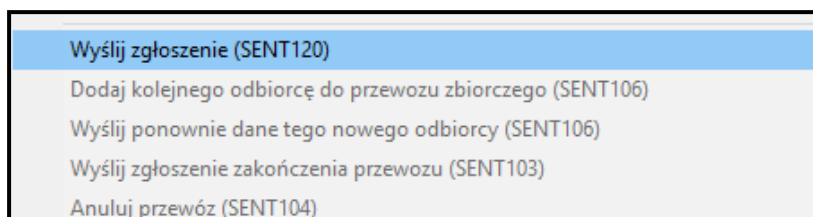
To rozwiązanie jest dedykowane dla firm, w których wysyłający i przewoźnik to ta sama firma. Dotyczy towarów o kodzie CN 2710 (Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie zgłoszeń przewozu towarów i sposobu postępowania w przypadku niedostępności rejestru zgłoszeń). Nowa funkcjonalność jest dostępna od wersji **HuzarSENT 1.50**.

Zasada wysyłki komunikatów jest taka sama, jak opisano w rozdziale powyżej (7.2 Ścieżki komunikatów/wysyłający).

1. W programie należy stworzyć nowy przewóz deklarując opcję „zbiorczy drogowy przewóz paliw”

Można połączyć również kilka pojedynczych SENTów w jeden zbiorczy przewóz poprzez zaznaczenie SENTów pojedynczych spacją, a następnie kliknięcie prawym przyciskiem myszy i wybranie z menu kontekstowego **połącz przewozy w zbiorczy SENT**. Jeśli połączenie nie będzie możliwe, program wyświetli powód.

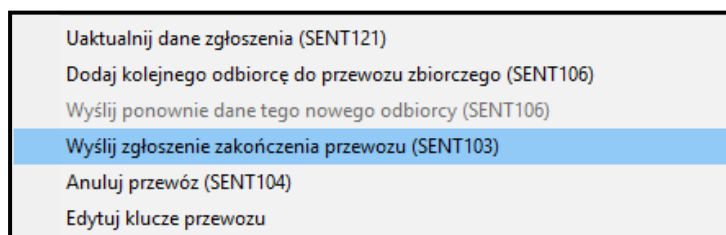
2. Następnie wypełniamy dane przewozu. W przypadku przewozu zbiorczego w zakładce „Odbiorca” należy zadeklarować więcej niż jednego odbiorcę. Po wypełnieniu przewozu wysyłamy komunikat **SENT120**

3. W odpowiedzi otrzymujemy komunikat **SENT125**, który ZAWIERA NUMER SENT, KLUCZE NADAWCY, ODBIORCY I PRZEWOŹNIKA. Klucze te przepisują się do programu.
4. W przypadku chęci sprostowania przewozu, program umożliwia wysłanie komunikatu poprzez kliknięcie prawym przyciskiem myszy na przewozie i wybranie **SENT121 (Uaktualnij dane zgłoszenia)**.
5. Po przyjęciu pierwotnego zgłoszenia, program umożliwia dodanie nowego odbiorcy, poprzez komunikat **SENT106**.

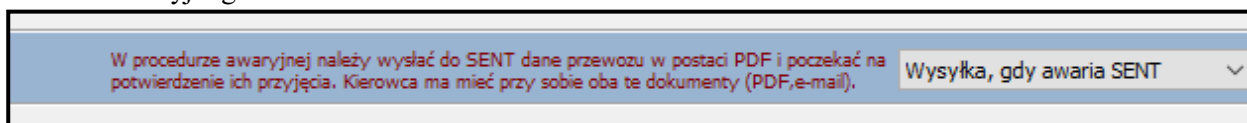
Aby anulować wybranego odbiorcę, należy ustawić się na dany przewóz odbiorcy, a następnie wybrać komunikat **SENT104**.

6. Gdy towar dojedzie należy wysłać komunikat zakończenia przewozu **SENT103**.

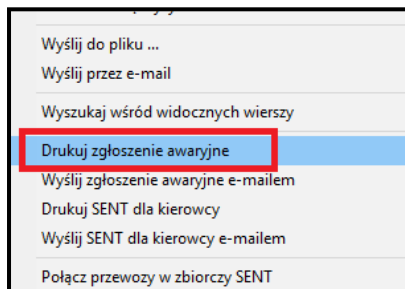
7.4 Procedura awaryjna i wydruki

Przy ogłoszonej procedurze awaryjnej należy w prawym górnym rogu programu wybrać wysyłkę na maila awaryjnego:

Dodatkowo w programie istnieje możliwość wydruku dokumentu zastępującego zgłoszenie SENT na podstawie projektu rozporządzenia.

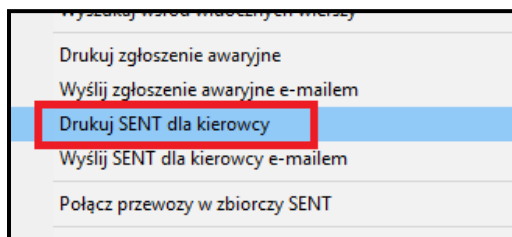
Jest on dostępny z menu kontekstowego na przemieszczeniu:

DOKUMENT ZASTĘPUJĄCY ZGŁOSZENIE

1A. Numer własny dokumentu: IacPMUMp9PfErKJPbNuko		1B. Numer referencyjny:
I. DANE PODMIOTU WYSYŁAJĄCEGO/NADAWCY TOWARU:		2. Id SISC:
3. Imię i nazwisko albo nazwa: HUZAR1621		4. NIP/nr innego identyfikatora: 8950002360
5. Ulica: tczewska	6. Nr budynku/nr lokalu: 17/	7. Miejscowość: wrocław
8. Kod pocztowy: 51-429	9. Poczta:	10. Kraj: PL
II. DANE PODMIOTU ODBIERAJĄCEGO/ODBIORCY TOWARU:		11. Id SISC:

Dodatkowo można wydrukować z programu dokument z numerem SENT dla kierowcy i kluczem Odbierającego, opcja dostępna z menu kontekstowego przemieszczenia:

Nr SENT: SENT20170324000045

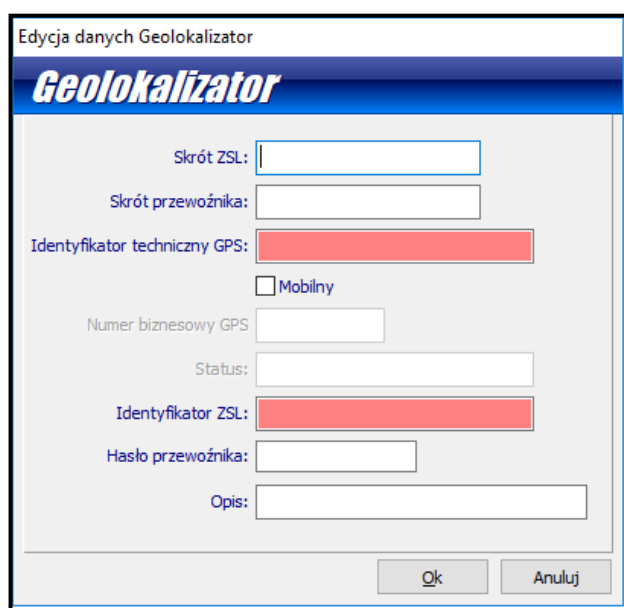
<i>Miejsce załadunku</i>	<i>Miejsce dostawy</i>
Tczewska 14 51-429 Wrocław PL	STR MARASESTI 6 ONESTI RO
Towar	Kod CN: 3811
cygara polskie	Kod PKWiu: 19.20.27
	Ilość: 1l
	Masa brutto: 0
Dokument transportowy	
Data rozpoczęcia przewozu:	Planowana data zakończenia przewozu: 2017-02-03

8. Geolokalizatory

Słownik pojęć:

- **Numer usługi ZSL** → numer otrzymany od operatora, u którego będą rejestrowane geolokalizatory.
- **Identyfikator techniczny** → identyfikator otrzymany od producenta urządzeń geolokalizacyjnych.
- **Numer biznesowy** → numer otrzymany z systemu SENT po rejestracji urządzenia.
- **Hasło przewoźnika** → hasło do usługi otrzymane od operatora ZSL.
- **Numer telefonu** → numer telefonu do administratora operatora usługi ZSL.
- **E-mail** → e-mail do administratora operatora usługi ZSL.

Wpisanie identyfikatorów technicznych geolokalizatorów do programu

W celu dodania nowego geolokalizatora do programu *HUZARSENT* należy wybrać w oknie z geolokalizatorami przycisk **Dodaj**.

Po kliknięciu przycisku **Dodaj** otworzy się powyższe okienko. Należy uzupełnić wszystkie pola zaznaczone na czerwono. Pola te są wymagane. Pozostałe pola można zostawić puste w celu późniejszego uzupełnienia. Wprowadzone dane należy zatwierdzić, naciskając **Ok**.

Po dodaniu geolokalizatora dostępne są przyciski **Chcę korzystać z ZSL**, **Zarejestruj nowe geolokalizatory** oraz **Wyrejestruj geolokalizatory**. Należy pamiętać o tym, żeby geolokalizator, który chcemy zarejestrować/wyrejestrować był zaznaczony (kolorem niebieskim lub zielonym).

Zarejestrowanie przewoźnika i geolokalizatorów – wysyłanie komunikatu SENT470

Jeżeli Przewoźnik nie ma zarejestrowanych żadnych geolokalizatorów w systemie PUESC od danego operatora ZSL, to pierwszym krokiem, który musi wykonać, jest kliknięcie w przycisk **Chcę korzystać z ZSL**. Komunikat ten służy do powiązania przewoźnika z operatorem ZSL i jest wykonywany tylko raz dla pary: PRZEWOŹNIK – OPERATOR ZSL.

Po kliknięciu w przycisk **Chcę korzystać z ZSL** otworzy się okienko:

Edycja danych SENT 470

Chcę korzystać z ZSL

Firma

Nazwa: [redacted]

Rodzaj identyfikatora: NIP

Identyfikator: [redacted]

Ulica: [redacted]

Numer domu: [redacted] Numer lokalu: [Opcjonalny]

Kod pocztowy: [redacted]

Miejscowość: [redacted]

Kraj: [redacted]

Numer Id SISC: [Opcjonalny]

Adres e-mail: [Opcjonalny]

Dane Dokumentu:

Numer usługi ZSL: ZSL-AAAA-1

Identyfikatory techniczne: 123

Adres E-mail: [redacted]

Hasło przewoźnika: [redacted]

Uwagi i komentarze: [redacted]

Wypełniający:

Imię: JDKSUDFLKSAJF

Nazwisko: EWEQW

Oświadczam, że posiadam upoważnienie do przesłania niniejszego zgłoszenia w imieniu operatora

Dane administratora operatora usługi ZSL

Administrator usług ZSL: [redacted]

Numer telefonu: [redacted]

E-mail: [redacted]

Ok Anuluj

Dane w tym okienku są wypełnione na podstawie danych geolokalizatora, który został wcześniej wybrany. W tym okienku należy wypełnić wszystkie pola wypełnione na czerwono, a następnie nacisnąć przycisk **Ok**.

Po otrzymaniu komunikatu odpowiedzi (SENT471) zarejestrowanym urządzeniom zostaną nadane numery biznesowe i przewoźnik może już zgłaszać przewozy z wykorzystaniem geolokalizatorów.

Zarejestrowanie dodatkowych urządzeń lub ich wyrejestrowanie – wysyłanie komunikatu SENT473

Komunikat SENT473 służy do rejestrowania lub wyrejestrowywania urządzeń geolokalizacyjnych z systemu SENT.

W celu wysłania komunikatu z żądaniem rejestracji/anulowania geolokalizatorów należy zaznaczyć pojedynczy (na niebiesko) lub wiele (zaznaczenie spacją na zielono) geolokalizatorów (jeżeli zaznaczy się wiele geolokalizatorów, muszą być one od tego samego operatora usług ZSL). Po wybraniu geolokalizatorów i kliknięciu w odpowiedni przycisk: **Zarejestruj nowe geolokalizatory** lub **Wyrejestruj geolokalizatory** wyświetli się jedno z poniższych okien:

Edycja danych SENT 473

Rejestracja urządzeń GPS

Firma

Nazwa:

Rodzaj identyfikatora:

Identyfikator:

Ulica:

Numer domu: Numer lokalu:

Kod pocztowy:

Miejscowość:

Kraj:

Numer Id SISC:

Adres e-mail:

Dane Dokumentu:

Numer usługi ZSL:

Identyfikatory techniczne GPS:

Adres E-mail:

Hasło przewoźnika:

Uwagi i komentarze:

Wypełniający:

Imię:

Nazwisko:

Oświadczam, że posiadam upoważnienie do przesłania niniejszego zgłoszenia w imieniu operatora

Dane administratora operatora usługi ZSL

Administrator usług ZSL:

Numer telefonu:

E-mail:

Edycja danych SENT 473

Anulowanie urządzeń GPS

Firma

Nazwa:

Rodzaj identyfikatora:

Identyfikator:

Ulica:

Numer domu: Numer lokalu:

Kod pocztowy:

Miejscowość:

Kraj:

Numer Id SISC:

Adres e-mail:

Dane Dokumentu:

Numer usługi ZSL:

Identyfikatory techniczne GPS:

Adres E-mail:

Hasło przewoźnika:

Uwagi i komentarze:

Wypełniający:

Imię:

Nazwisko:

Oświadczam, że posiadam upoważnienie do przesłania niniejszego zgłoszenia w imieniu operatora

Dane administratora operatora usługi ZSL

Administrator usług ZSL:

Numer telefonu:

E-mail:

Należy wypełnić wszystkie wymagane pola i następnie kliknąć przycisk **Ok**.

Sprawdzanie urządzeń zarejestrowanych w SENT – wysyłanie komunikatu SENT472

Komunikat SENT472 **Podgląd zarejestrowanych urządzeń** służy do wysłania żądania zwrócenia z systemu PUESC wszystkich zarejestrowanych geolokalizatorów. Po wysłaniu komunikatu i odebraniu przez program **HUZARSENT** komunikatu zwrotnego, wszystkie geolokalizatory zostaną uaktualnione otrzymanymi z systemu SENT danymi.

W celu wysłania tego komunikatu, należy wypełnić wszystkie pola zaznaczone na czerwono na poniższym obrazku:

Edycja danych SENT 472

Podgląd zarejestrowanych urządzeń

Dane Dokumentu:

Hasło przewoźnika:

Identyfikator operatora ZSL:

Uwagi i komentarze:

Adresy Email:

Adres mailowy 1:

Adres mailowy 2:

Adres mailowy 3:

Wypełniający:

Imię:

Nazwisko:

Oświadczam, że posiadam upoważnienie do przesłania niniejszego zgłoszenia w imieniu operatora

9. ADR

Program umożliwia generowanie dokumentów ADR na kilka sposobów:

- 1) Ręcznie poprzez wybranie z menu **Moduły -> ADR -> Dodaj**.
- 2) Ręcznie z pojedynczego przewozu – na przewozie należy kliknąć prawym przyciskiem myszy, a następnie z menu kontekstowego wybrać **Generuj ADR**.
- 3) Automatycznie z kilku przewozów po zaznaczeniu ich spacją:
 - ze zbiorczego SENT-a,
 - z kilku pojedynczych,
 - z pojedynczych i zbiorczych SENT-ów (wejdą na jeden ADR).

Aby SENT-y zostały scalone w jeden ADR muszą zająć poniższe warunki we wszystkich przewozach, które chcemy scalić:

- taki sam numer dokumentu transportowego,
- taka sama data planowanego rozpoczęcia przewozu – w przypadku zbiorczego SENTa planowana data to po prostu data rozpoczęcia transportu,
- taki sam nr rejestracyjny pojazdu,
- taki sam nr rejestracyjny przyczepy.

Moduł umożliwia wcześniejsze przygotowanie opisów towarów – „szablonów” pod przyciskiem **Opisy rodzajów**. Można w nim zdefiniować opisy dla danego rodzaju paliwa. Dostępne są trzy rodzaje paliw (PB 95/98, ON, EKO), ale opisów może być wiele. Użytkownik może dodawać, usuwać oraz edytować dane tego słownika. Dzięki temu, przy generowaniu dokumentu ADR, w zakładce **Pojazd pełny** poprawnie oznaczają się opcje ładunku. Dodatkowo przy generowaniu dokumentu ADR opis towaru jest przenoszony do słownika **Baza przewożonych materiałów**. Zapamiętywanie dotyczy tylko towarów z kodem CN 2710.